

“Нису се неке странке из РС зближиле са неким странкама хрватског народа из љубави, него из интереса јер желе помоћу њих сачувати своје привилегије” – рекао је надбискуп врхбосански Винко Пуљић у интервјуу Вечерњим новинама поводом католичког Божића. Уз пуно разумијевање за кардиналову потребу да уз кршћански благдан каже нешто што ће бити посебно мило чути читаоцима сарајевског вечерњака и умирити страхове од српско-хрватског приближавања у БиХ, изјава узоритог намеће нека питања.

Љубав или интереси

Прије свега, опште је мјесто да се политичка и посебно међународна сарадња успоставља прије свега на бази подударности интереса, а не на узајамној љубави. А што се љубави тиче, тешко би било рећи да у том погледу Срби нешто дугују Хрватима па да би нам се могла замјерити незахвалност којом смо разочарали југословенску браћу.

Ако је пак ријеч о интересима, то је већ много чвршћи терен за расправу, али је смјер и “интереса” и “зближавања” бар иницијално обрнут. Није српска равноправност угрожена тако што нама бошњачке комшије бирају националне представнике у влади Федерације и у Предсједништву БиХ, него је то ваљда проблем у Хрвата. Отуда “неким странкама из РС” није требала подршка “неких странака хрватског народа”, него биће прије ове друге странке помоћ оних првих.

Кардинал, међутим, зачудо не само да сматра да су “неке странке из РС” биле иницијатори “зближавања” него, што је још чудније, да оне помоћу “неких странака хрватског народа желе сачувати своје привилегије”. Питам се на које и какве привилегије је мислио надбискуп Пуљић. Сигурно је да није на равноправност, ако ништа зато што се и сам у истом интервјуу за њу залаже.

Остаје једино да је мислио на Републику Српску “као привилегију”. Али, привилегијом се по дефиницији може сматрати само нека предност коју неко задржава за себе и не могу да је добију и други. РС се увијек залагала за троентитетску БиХ, а до тога није дошло само за то што су друга два народа Вашингтонским споразумом, из љубави или интереса, одбили “привилегију”.

Ентитет као привилегија

Ако пак претпоставимо да кардинал Пуљић сматра да би РС као “привилегију” требало укинути ради неког бољитка, било само хрватског или заједничког бошњачко-хрватског, па и српског, како то мисле Бошњаци и неки странци, онда нас збуњује његов одговор на питање: “Како гледате на иницијативу хрватских странака у БиХ за успоставу треће федералне јединице?”.

“Ако је то истински договорено рјешење међу хрватским странкама, не могу ја томе ништа. Али ако је то рјешење да нас се жртвује, као што смо жртвовали Вашингтонски споразум ради интеграције Хрватске, онда сам против” – вели надбискуп. Смисао ове двије реченице је тешко дешифровати без познавања ширег контекста положаја хрватске конституенте у Босни и Херцеговини.

Другом реченицом кардинал Пуљић подсјећа да су “беиха” Хрвати “жртвовали” дио Вашингтонског споразума, који се односи на конфедерацију Федерације БиХ са Хрватском како би се заокружила национално хомогена држава Хрватска. Да би, дакле, била без Бошњака и бх. Хрвати су остали ван ње. Ако залагање за трећи ентитет носи ризик сличне жртве, надбискуп је против.

А ако је “трећа федерална јединица” пак ствар “истинског договора међу хрватским странкама”, онда он “тому не може ништа”. Елем, није против, али није безусловно ни за због непромишљених ризика: “Мора се јасније рећи што то значи трећа федерална јединица да би је могли подупријети.” Очито је присутна и асоцијација на почетак 2001. и робусни упад међународних снага у Херцеговачку банку – финансијску базу самопроглашене Херцег-Босне.

Но, пошто већ очигледно није гадљив на трећи ентитет, онда није принципијелно што надбискуп онај “други”, “мањи”, или “бољи” оцјењује као привилегију. У јеку загребачке подршке за трећи ентитет, Инцко је на ХРТ-у изјавио да су бх. Хрвати три пута пропустили да затраже засебну федералну јединицу. А кардинал Пуљић у божићном интервјуу као да му даје за право: “Хрвати се прекасно сјете да би нешто требали направити.”

Уз опрезну подршку Надбискупије врхбосанске, двије водеће хрватске странке ипак не одустају у отпору све агресивнијој бошњачкој хегемонији ФБиХ. Човићу и Љубићу, међутим, и те како добро дође стратешка подршка Бањалуке и при томе очито уопште не размишљају да ли је мотивисана љубављу или интересима. “Једино им је важно да лови мишеве“ (Денг) и не смета им што је Додик у Херцеговини популарнији од свих локалних политичара.

Коме је потребна подршка

У РС, за разлику од власти, у опозицији постоје већ одавно мишљења да би из много разлога било мудрије да се Бањалука држи подаље у хрватско-бошњачком сукобу. Наводе виšekратне тактичке хрватско-бошњачке дилове против Срба, неријетке вербалне испаде против РС, честа одступања од локалних интереса за рачун Загреба, непотребно провоцирање Бошњака, могуће територијалне захтјеве приликом евентуалног формирања трећег ентитета и сл.

Практично једини аргумент за подршку произилази из начелног става да БиХ може да буде мирна, стабилна и функционална само као кон/федерација три национална ентитета/републике. Утолико божићни интервју кардинала Пуљића може бити схваћен као подршка свима онима који не виде да су српско-хрватски интереси у отпору бошњачком унитаризму објективно симетрични. Овога пута много више на штету ХБ него РС.

Истина, у контексту благданских универзално хуманистичких порука љубави и слоге међу католицима, али и онима који то нису, смјештене су јасне политичке поруке и бошњачким комшијама: “Знам да се Бошњаци жестоко љуте на ријеч трећи ентитет, али све чине да гурају хрватске политичаре на ту идеју.” Али и хрватским платформашима: “Највише нас боли када наши политичари који су изабрани подло отписују народ и препуштају га преживљавању у неправди.”

Благданске поруке узоритог Винка Пуљића

Пише: Ненад Кеџмановић
среда, 11 јануар 2012 11:43

(Пресс за РС, 10. 01. 2012)